

УДК 796.8

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ВМІНЬ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ КЕРУВАТИ ОСНОВНИМИ ХАРАКТЕРИСТИКАМИ РУХІВ

Мірошниченко В.І., Губський ОМ.

Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди

Постановка проблеми. Головна увага у справі фізичного виховання має приділятися учням початкових класів, анатомо-фізіологічні особливості та стан фізичної підготовленості школярів цього вікового періоду найсприятливіші для розвитку більшості фізичних якостей людини та навчання рухам.

На необхідність навчання новим видам рухів молодших школярів вказували М.А. Фомін, В.П. Філін. Низкою досліджень (В.І.Мірошниченко, А.М. Шлемин, О.М. Худолій) доведено, що формування рухових вмінь та навичок залежить від розвитку вмінь керувати основними параметрами рухів.

Встановлено, що спрямована робота по розвитку цих вмінь позитивно впливає на формування рухових вмінь та навичок: полегшує засвоєння рухів, прискорює цей процес і покращує його якість, сприяє варіативності навички. Подальший розвиток цих здібностей в більшій мірі залежить від застосування спеціально спрямованих на це вправ.

В зв'язку з цим необхідно вирішити питання про особливості формування вмінь молодших школярів керувати просторовими, часовими та силовими параметрами рухів.

Для вирішення цього завдання була проведена серія дослідів в умовах лабораторного експерименту.

Результати дослідження та їх обговорення.

Під час проведення експерименту відмічалось чергування вдалих та невдалих спроб виконання модельних вправ як в одному, так і в серії уроків.

У дослідженнях В.І.Филипповича також відмічалось, що процес становлення рухової навички відбувається хвилеподібно, а загальні

закономірності формування рухових навичок у дітей і дорослих не мають істотних відмінностей. Вікові особливості при формуванні рухових навичок проявляються головним чином в характері протікання фаз цього процесу, тривалість початкової фази залежить від характеру вправи. Це узгоджується з даними А.М.Шлемина про те, що процес навчання вмінням керувати основними параметрами рухів підлягає загальній закономірності, згідно якої формуються рухові навички. Отримані результати досліджень доповнюють відомості про гетерохронний розвиток рухової функції у дітей молодшого шкільного віку.

Результати експерименту свідчать про те, що у досліджуваних стабілізація результатів навчання настає раніше, ніж вдається досягнути відмінного виконання вправи. А.Н.Беглецов також встановив, що якісна перебудова рухової навички із зміною структури руху також настає у дітей в основному по мірі вікового розвитку. При цьому рухова навичка порівняно швидко закріплюється і володіє стійкістю до перерв у навчанні і до дії інших несприятливих факторів. На думку В.И.Филиппович це пов'язано з недоліками рухового досвіду і фізичних можливостей школярів.

Ми відмічали, що термінова інформація про кількісні характеристики рухової дії позитивно впливає на процес навчання вмінням керувати рухами за часом. Отримані дані узгоджуються з висновками В.С.Фарфеля, Я.М.Коц, які характеризуючи умови утворення навичок, відзначали, що процес керування рухами можливий тільки при наявності позитивної інформації, яка поступає в систему керування

Відомо, що одним із науково-методичних принципів в організації навчання фізичним вправам є врахування, регулювання і варіювання супутніх умов. В основі цієї вимоги лежить закономірна залежність формування, розвитку і стану людини від середовища, в якому відбувається його діяльність. В.К.Филиппов вказує, що забезпечення відносно постійних умов при навчанні руховим діям покращує процес формування рухових навичок. Тривале навчання в постійних умовах (до оцінки «відмінно») значного ефекту не дає. При цьому вказується на необхідність поступового ускладнення умов навчання, починаючи з найпростіших, стандартних. Поступове ускладнення умов має на увазі наявність у учнів достатньої стабільності і міцності рухової навички.

В нашому дослідженні відмічалось, що появлення під час занять нових, неочікуваних подразників негативно впливає на результат навчання, особливо в його початковому етапі. Ми згодні з тим, що коли учень здатний виконати вправу в спрощених умовах, необхідно поступово ускладнювати супутні умови, наближуючи їх до реальних. На певному етапі необхідно привчати учнів діяти в ускладнених умовах, створюючи ситуації більш складні, ніж вони можуть зустріти в умовах спортивної боротьби.

Отримані результати дослідження вказують на можливість та необхідність навчання дітей 7 років вмінням керувати основними характеристиками рухів.

Список літератури

1. *Худолей О.Н.* Методика подготовки юных гимнастов: Учебное пособие / Худолей О.Н., Шлемин А.М. — Харьков: КГПИ, ХГПИ, 1988. — 122 с.
2. *Худолей О.Н.* Влияние занятий спортивной гимнастикой на изменение показателей сенсомоторики и управления движениями у детей и подростков / Худолей О.Н. // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Зб. наук. праць / За ред. С.С. Єрмакова. — Харків, 2004. — № 24. — С. 93—99.